

resistance festival 2017 **αφιέρωμα**

Άγριοι καιροί

συνέχεια από τη σελ. 18

Στιγμή πολιτικής ηγεμονίας και στιγμή ισχύος

Παρόλο που οι κυρίαρχες τάξεις ή οι προνομιούχοι τομείς μπορεί στιγμιαία να χάσουν τον έλεγχο της εξουσίας στο επίπεδο της κουλτούρας, διατηρούν την ιδιοκτησία των μέσων επικοινωνίας και την παρουσία τους στο βαθύ υπόστρωμα των λαϊκών πεποιθήσεων. Οι κυρίαρχες τάξεις μπορεί να χάσουν τον έλεγχο της κυβέρνησης μαζί και του Κοινοβουλίου, ίσως ακόμα και ορισμένων επιχειρήσεων, αλλά διατηρούν χρηματοπιστωτικά μέσα, τη διοικητική τεχνογνωσία και εξωτερικά ερείσματα που τους επιτρέπουν μια οικονομική ισχύ διαχεόμενη στο εσωτερικό της κοινωνίας.

Αλλά αυτό που ποτέ δεν θα μπορέσουν εύκολα να αποδεχθούν, είναι η απώλεια της ιστορικής προοπτικής της τάξης τους, η απώλεια της μονοπώλησης της έκφρασης και ενοποίησης της γενικής θέλησης.

Και είναι σ' αυτή τη διαμάχη γύρω από τη μονοπώληση της ενοποιημένης έκφρασης της γενικής θέλησης που μπορεί να εκδηλωθεί μια σύγκρουση, μια πράξη αντίθεσης συσχετισμού δυνάμεων, η οποία υποχρεώνει τις επαναστατικές δυνάμεις που είναι κατακερματισμένες -γιατί αυτή είναι η δυναμική μιας επανάστασης να δημιουργεί ξεχωριστά θραύσματα, δεν είναι η επανάσταση μια πράξη που δημιουργεί ολοκληρώσεις- τις υποχρεώνει σε μια συγκέντρωση και αυτό ξεστρατίζει από τον σκοπό της επανάστασης. (...).

Αλλά η απομάκρυνση από τον σκοπό που προκαλεί αυτή η ανάγκη συγκέντρωσης, παρουσιάζει ακριβώς τον κίνδυνο να χαθεί ο εκδημοκρατισμός. (...)

Με αυτήν την έννοια, μια επανάσταση είναι ένας συνδυασμός στιγμών γκραμσιανής λογικής με στιγμές γιακωβίνικες - λενινιστικές.

Αρχικά αγώνας για την ηγεμονία στο επίπεδο της κουλτούρας, μετά στιγμή της συγκεντρωτικής ισχύος, γιακωβίνικη λενινιστική στιγμή. Και πάλι εκ νέου στιγμή ηγεμονίας.

Εάν παραμείνεις μόνο στη στιγμή της γκραμσιανής ηγεμονίας στο επίπεδο της κουλτούρας, ακτινοβολείς, διευθύνεις την κοινή λογική της κοινωνίας, αλλά αυτή η κοινή λογική είναι αδύναμη, δεν έχει τη δυνατότητα της διεύθυνσης και της οργάνωσης της πολιτικής, οικονομικής, ή χρηματοοικονομικής ζωής μιας χώρας. (...)

Οπότε η επανάσταση διδάσκει ή καλύτερα οι επαναστατικές διαδικασίες διδάσκουν ότι πρέπει να ξέρεις να συν-

δυάζεις, ότι χρειάζεται να συνδυαστούν η βάση της ηγεμονίας της κουλτούρας με την ανάγκη συγκέντρωσης και άσκησης της πολιτικής ισχύος για να επιβάλεις μια κατεύθυνση στις δυνάμεις που βρίσκονται αντιμέτωπες. Και μετά πάλι ηγεμονία. (...)

Χρειάζεται να κατανικήσεις όταν έρθει η στιγμή, τις δυνάμεις που προσπαθούν να σταθούν αντιμέτωπες μέσω πράξεων βίας και καταστολής ή σαμποτάζ, αλλά μετά, αυτούς τους ηττημένους πρέπει να επιστρέψεις και να τους συναρθρώσεις. Όχι σαν υποκείμενο πια, αλλά σαν θραύσμα, σαν ρευστοποιημένη κοινωνική ταυτότητα από την ίδια την επαναστατική διαδικασία. Πρέπει να τους συναρθρώσεις στο αναδυόμενο κοινωνικό μπλοκ που οικοδομεί την ηγεμονία. (...)

Ένα αζεπέραστο κρατικό παράδοξο

Από τη μία πλευρά η επανάσταση αποδιοργανώνει και κατακερματίζει την παλιά εξουσία. Το κάνει εκδημοκρατίζοντας τις δημόσιες αποφάσεις. Το κάνει μέσω της αυξανόμενα μαζικής ενσωμάτωσης των ατόμων που προηγούμενα δεν είχαν εμπλακεί με την πολιτική και που τώρα εμπλέκονται, ενδιαφέρονται και τους γίνεται σημαντική η πολιτική. Στιγμή, λοιπόν, εκδημοκρατισμού αλλά αν συγχρόνως δεν ενοποιείς τις τοπικές δυνάμεις σε μια γενική δύναμη, όχι μόνο θα μείνεις ανυπεράσπιστος απέναντι στις δυνάμεις που αντιδρούν, αλλά θα έχεις και προβλήματα με την οργάνωση της νέας τάξης της κοινωνίας. (...)

Κι έτσι συνοπτικά, πρέπει το κράτος να πάρει την όψη της συνάρθρωσης του γενικού.

Η κοινωνία θα έπρεπε να το κάνει αυτό. Είναι η συζήτηση που υποθέτει ότι αυτό είναι ο κομμουνισμός -έτσι δεν είναι; Ότι η κοινωνία αυτοοργανώνεται για να οργανώσει με άμεσο τρόπο τις μορφές ανταλλαγής και της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Κι αυτό πρέπει να γίνει, γιατί αν δεν το κάνει κάποιος θα ενσκήψει πείνα, απελπισία και δυστυχία, κλείσιμο εργοστασίων και απολύσεις εργαζομένων και τελικά κατάρρευση.

Αν δεν το κάνει η κοινωνία, ποιος πρέπει να το κάνει; Το κράτος. Αλλά κάνοντάς το πρέπει να αναλάβει το προνόμιο διαχείρισης του καθολικού, ενώ σε πρώτη φάση ήταν η κοινωνία των πολιτών αυτή που χρησιμοποιούσε, που ασκούσε το προνόμιο της διαχείρισης του καθολικού.

Και έτσι εδώ γεννιέται ένα παράδοξο, μια ένταση, μια αντίθεση. (...)

Από τη μια πλευρά κοινωνική δημοκρατία. Η κοινωνία των πολιτών σε επανάσταση και με τη δημοκρατική συμμετοχή στις πολιτικοοικονομικές υποθέσεις και στα θέματα πολιτισμού και από την άλλη πλευρά, όμως, η αναγκαιότητα του κράτους που θα λύσει τα προβλήματα με συγκεντρωτικό τρόπο, που δεν μπορεί να λύσει η κοινωνία. (...)

Ούτε το ένα ούτε το άλλο αποκλειστικά. Ούτε η απόλυτη διαρκής δημοκρατία, γιατί μπορεί να σε φέρει σε κατάσταση αδυναμίας, αποδιοργάνωσης και οικονομικής κατάρρευσης, ούτε, όμως, και ένας απόλυτος συγκεντρωτισμός που μπορεί να οδηγήσει σε μια κρατικοποίηση της κοινωνίας, σε μια παγιοποίηση των κοινωνικών τάξεων και σε μια παλινόρθωση του κεφαλαιοκρατικού καθεστώτος, που είναι αυτό που τελικά έγινε στην ΕΣΣΔ.

Εφεύρεση μιας νέας κοινωνικότητας

Κάθε επανάσταση ξεσπάει για πολύ πρακτικά αιτήματα: ψωμί, γη κι ελευθερία, νερό, σεβασμό, αναγνώριση κι είναι αυτός ο αγώνας για πράγματα πρακτικά που οικοδομεί και διαλύει συλλογικά υποκείμενα. Δεν υπάρχει κανένα υποκείμενο εκ των προτέρων εγκαθιδρυμένο πριν την επανάσταση. Τα υποκείμενα οικοδομούνται, μορφοποιούνται, αναδιαμορφώνονται μέσα στην ίδια τη δημιουργική ροή της επανάστασης.

Οικοδομούνται νέες οργανωτικές μορφές διαβούλευσης, νέες μορφές οργάνωσης της οικονομικής ζωής, νέες μορφές διαχείρισης της πολιτικής ζωής και των υποθέσεων κοινού ενδιαφέροντος, υιοθετούνται νέες πρακτικές επαφής και συνεργασίας.

Μορφή κατάκτησης χρόνου

Κάθε επανάσταση ιδωμένη με αυτόν τον τρόπο, είναι λοιπόν μια μορφή

κατάκτησης χρόνου.

Χρόνος για να διευρύνεις τις ευκαιρίες οργάνωσης της οικονομίας και της πολιτικής που η κοινωνία των πολιτών μπορεί ή θέλει να γεννήσει μέσα από την ορμητική της συμμετοχή και εμπλοκή. Χρόνος για να προωθηθούν νέα επαναστατικά κύματα που θα διευρύνουν ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή μέσα στη χώρα σου ή και σε άλλες γειτονικές χώρες.

Χρόνος για να δημιουργηθούν νέοι τύποι ανθρώπων, ικανοί να αναλάβουν άμεσα την ενοποίηση των ανθρώπινων αναγκών και δυνατοτήτων, χωρίς την κρατική διαμεσολάβηση ως έκφραση του γενικού.

Χρόνος για την προώθηση μορφών συνεργασίας στην οικονομία, μορφών συνεργασίας στην πολιτική, μορφών διαπροσωπικής επαφής.

Χρόνος για να εξασφαλιστεί η οικονομική σταθερότητα που δίνει με τη σειρά της χρόνο για να μπορέσουν να αναδυθούν αυτά για τα οποία μιλάμε. Στο βάθος, κάθε επανάσταση είναι, λοιπόν, μια απελπισμένη αναζήτηση χρόνου για να επιτρέψει στην κοινωνία των πολιτών την εξασφάλιση χώρου για την δημιουργικότητά της, για τη διεύρυνση του εκδημοκρατισμού της, για να δοκιμάσει και να υποχωρήσει και να ξαναδοκιμάσει με μεγαλύτερη ορμή νέες μορφές κοινωνικής οργάνωσης. Τελικά, σαν να φαίνεται ότι κάθε επανάσταση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Αλλά μόνο μέσα από την αποτυχία, προχωρεί η κοινωνία και η Ιστορία. Μόνο μέσα από την αποτυχία, πλαταίνουν τα δικαιώματα του κόσμου. (...) Με άλλα λόγια, η αποτυχία είναι το πιο πιθανό να συμβεί, αλλά όχι αναπόφευκτη. Και η αποτυχία που δεν είναι αναπόφευκτη -αλλά το πιθανότερο να συμβεί- ακόμα και μέσα από την αποτυχία της γεννά μια κοινωνία των δικαιωμάτων και νέες μορφές της έννοιας του πολίτη.

✓ Η επανάσταση είναι μια πράξη καταπληκτική, εξαιρετική, απρόβλεπτη, σπάνια, σπανιότατη στην πορεία της Ιστορίας των λαών. Συνδυάζει με έναν τρόπο καταπληκτικό γεγονότα ανεπανάληπτα. Αλλά συγχρόνως, είναι γεγονότα αναπότρεπτα στη μακρά διάρκεια της Ιστορίας κάθε χώρας